

Udskrift af forhandlingsprotokollen

for ekspropriationskommissionen

vedrørende etablering af gastransmissionsledningen Baltic Pipe

110. hæfte

Supplerende besigtigelses- og ekspropriationsforretning den 1. februar 2021

Delstrækning Ullerslev-Nyborg, lb.nr. 1235

Mandag den 1. februar 2021 kl. 9.30 samledes kommissionen hvor ledningen krydser Maegyden, 5550 Langeskov for at afholde supplerende besigtigelses- og ekspropriationsforretning i anledning af etablering af gastransmissionsledningen Baltic Pipe, jf. naturgasforsyningslovens § 55, stk. 1 og landsplandirektiv for Baltic Pipe (bekendtgørelse nr. 713 af 9. juli 2019) delstrækningen Ullerslev-Nyborg.

Til stede var kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne, *Helle S. Andersen*, de af transportministeren udpegede medlemmer af kommissionen, *Gunner Lorentzen* og *Ole Christophersen*, samt det fra Den Fælleskommunale Liste for Øernes Område udtagne medlem, *Kaj Piilgaard Nielsen*.

Endvidere mødte den ledende landinspektør *Dorte Ellegaard*.

For Energinet mødte chefkonsulent *Ole Daugaard Buhl* og naboretskonsulent *Torben Bonde Andersen*. Protokollen førtes af fuldmægtig *Kristian Pless*.

En supplerende besigtigelse var nødvendig, da linjeføringen blev ændret efter ekspropriationskommissionens godkendelse af delstrækningen Ullerslev-Nyborg for at bevare et fredskovsareal på ejendommen.

Kommissarius fremlagde brev af 24. november 2020 fra Transport- og Boligministeriet, hvori der er givet bemyndigelse til at nedsætte en ekspropriationskommission til afholdelse af den nødvendige ekspropriation. På baggrund heraf afholdes kombineret besigtigelses- og ekspropriationsforretning.

Kommissarius fremlagde endvidere Fortegnelse nr. 8, Baltic Pipe – Fyn, delstrækning Ullerslev – Nyborg, lb.nr. 1235 med tilhørende ekspropriationsplaner, kort nr. 23-512-100-15.1 og kort nr. 23-512-100-35.2, dateret henholdsvis 23. november og 19. november 2020.

Desuden fremlagdes:

- Notat af 26. august 2019 fra Energistyrelsen om hjemmelsgrundlaget for ekspropriation til Baltic Pipe projektet
- De af Energinet indhentede tilladelser og dispensationer til gennemførelse af projektet på delstrækningen Ullerslev-Nyborg
- Vandsynsprotokol for Nyborg kommuner
- Vejsynsprotokol for Nyborg kommuner
- Brev af 26. november 2019 fra advokat Søren Nørgaard Sørensen med bilag på vegne af en række lodsejere vedrørende erstatning og forslag til ændringer af deklarationstekst samt responsum vedrørende almenvellet
- Brev af 29. november 2019 fra advokat Hanne Mølbeck på vegne af Energinet med bemærkninger til Søren Nørgaard Sørensens brev af 26. november 2019 for så vidt angår almenvellet
- Brev af 13. december 2019 fra Søren Nørgaard Sørensen med bemærkninger til Hanne Mølbecks brev af 29. november 2019
- Brev af 10. februar 2020 fra Hanne Mølbeck med bemærkninger til Søren Nørgaard Sørensens brev af 26. november 2019 for så vidt angår ændring af servitutvilkår og erstatning m.m.
- Brev af 13. februar 2020 fra Hanne Mølbeck med bemærkninger til Søren Nørgaard Sørensens brev af 26. november 2019 for så vidt angår drænskader

Følgende passerede:

Kommissarius redegjorde for formålet med besigtigelsesforretningen, der er at fastlægge og godkende det af Energinet fremlagte projekt med de eventuelle ændringer og bemærkninger, ekspropriationskommissionen finder er nødvendige. På den baggrund kan der efterfølgende, i henhold til den foreliggende bemyndigelse fra Transport- og Boligministeriet, ske ekspropriation. Kommissarius fremhævede, at ekspropriationskommissionens behandling af projektet, herunder linjeføring m.v., må tage udgangspunkt i de rammer, som landsplandirektivet og VVM-tilladelsen for projektet m.v. fastlægger.

Kommissionens beslutninger vil fremgå af forhandlingsprotokollen fra besigtigelsesforretningen. Protokollen vil blive fremsendt til de lodsejere, som er direkte indvarslet til besigtigelses- og ekspropriationsforretningen. Endvidere vil protokollen blive offentlig tilgængelig via kommissariatets hjemmeside: www.komoe.dk.

Energinets repræsentanter redegjorde for projektet og fremlagde følgende oplysninger:

Forudsætninger

Baltic Pipe-projektet gennemføres i samarbejde mellem Energinet og det polske gastransmissionsselskab GAZ-SYSTEM. Projektet er godkendt af Energi-, Forsynings- og Klimaministerien i henhold til § 4 i Lov om Energinet, og kommercielle aktører har indgået bindende 15-årige kontrakter vedr. kapacitet fra det norske gasopstrømssystem til det danske gastransmissionssystem og videre til det polske transmissionssystem på i alt ca. 8 mia. m³ årligt, svarende til 80 % af den samlede kapacitet.

Baltic Pipe-projektet er et projekt af fælles europæisk interesse (PCI), der binder Europas energisystemer tættere sammen og bidrager til opfyldelse af EU's klima- og energipolitiske mål. Regionalt vil projektet, sammen med andre af GAZ-SYSTEMs planlagte projekter, binde gasmarkederne i Europa bedre sammen og således understøtte sammenhængen i den europæiske Energiunion. Projektet modtager på den baggrund støtte fra EU.

Projektet styrker det eksisterende danske gassystem ved bl.a., at diversificere forsyningen, da Danmark får en ekstra forsyningskilde fra det norske gassystem med mulighed for også at blive forsynet via Polen. Det giver endvidere mulighed for øget konkurrence på gasmarkedet.

Herudover vil Baltic Pipe bidrage til at understøtte økonomien i det samlede danske gassystem, således at

det kan understøtte den grønne omstilling ved transport af biogas og andre grønne gasser, der bidrager til at reducere den danske CO²-udledning. Frem mod 2050 vil der forventeligt også være mulighed for at transportere grønne gasser i Baltic Pipe.

Endeligt forventes projektet at skabe et potentiale for, at Polen og tilstødende lande får mulighed for at fortrænge noget af deres betydelige kulforbrug med gas, hvilket reducerer deres negative påvirkning af jordens klima. Denne mulighed for hurtige CO²-reduktioner følger anbefalingerne fra FN's klimapanel. Samtidig skabes mulighed for at afhjælpe den omfattende lokale luftforurening i Polens storbyer.

Idriftsættelsen skal ske senest 1. oktober 2022 inden udløb af Polens nuværende gaskontrakter med Rusland.

Lovgrundlag

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har ved brev af 20. november 2018 godkendt den del af Baltic Pipe-projektet som Energinet skal etablere. Godkendelsen er truffet i henhold til § 4, stk. 3, i Lov om Energinet, jf. bilag 1.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets godkendelse medfører ikke fritagelse for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Myndighedsgodkendelser

Erhvervsministeren har den 9. juli 2019 udstedt bekendtgørelse nr. 713, som fastlægger plangrundlaget for Baltic Pipe-Projektet på dansk grund.

Miljøstyrelsen har ved brev af 12. juli 2019 meddelt tilladelse til Baltic Pipe-projektet. Tilladelsen er meddelt i henhold til § 25, stk. 1 i Miljøvurderingsloven.

Energistyrelsen har i brev dateret 20. august 2019 meddelt tilladelse til ekspropriation i medfør af §55 i lov om naturgasforsyningsloven.

Transport- og Boligministeriet har den 24. november 2020 meddelt Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne bemyndigelse til at iværksætte kombineret besigtigelses- og ekspropriationsforretning.

Der er i forbindelse med fastlæggelsen af linjeføringen indhentet tilladelser efter anden lovgivning til konkrete arbejder, herunder fx:

- Naturbeskyttelsesloven: Arbejde ved beskyttede naturtyper og krydsning af vandløb
- Museumsloven: Gennembrydning af beskyttede diger og berøring af fortidsminder

- Skovloven: Arbejde i fredskov
- Vandløbsloven: Afbrydelse og omlægning af vandløb
- Vejloven: Krydsning af offentlige veje
- Jernbaneloven: Krydsning af jernbaner

Projektbeskrivelse

Projektet består af nedenstående elementer:

- Rørledning fra Europipe II rørledningen i Nordsøen og ind til modtagerterminal Nybro
- En udbygning af modtagerterminalen i Nybro (indenfor eksisterende stationsareal)

- Rørledning i Jylland fra Egtved til Lillebælt
- Rørledning til krydsning af Lillebælt
- Rørledning på Fyn fra Lillebælt til Nyborg
- Rørledning på Sjælland går fra Kongsmark til ilandføringspunktet ved Faxe Bugt
- En rørledning tværs over Østersøen fra Faxe Bugt til Polen
- Anlæg af en kompressorstation ved Næstved
- Anlæg af 17 linjeventilstationer (herefter l/v stationer)

Figur 1 viser oversigt over Baltic Pipe (grøn signatur). Eksisterende gastransmissionsnet vist med gul signatur.

På strækningerne mellem modtagerterminal Nybro og eksisterende kompressorstation ved Egtved samt ved krydsningen af Storebælt er der allerede anlagt to parallelførte rørledninger, og kapaciteten på disse strækninger er tilstrækkelige. Den samlede længde af rørledningen på land er ca. 210 km.

Da bl.a. kompressorehederne på kompressorstationen er drevet på el, er der behov for at etablere en transformerstation i tilknytning hertil. Elforsyningen

af kompressorstationen ved Næstved består af følgende elementer:

- Anlæg af 50 kV transformerstation i umiddelbar tilknytning til kompressorstation, og
- 50 kV elkabel fra eksisterende transformerstationer ved Blangslev og Haslev og frem til kompressorstationen.

Det er netselskabet Cerius, som har ansvaret for at etablere og drive elforsyningen frem til koblingen på

transformerstationen, mens Energinet skal etablere og drive transformerne.

Rørledningen passerer gennem følgende Kommuner:

I Jylland: Varde, Vejen, Vejle og Kolding

På Fyn: Middelfart, Assens, Faaborg-Midtfyn, Odense, Kerteminde og Nyborg

På Sjælland: Slagelse, Næstved og Faxe

Linjeføringen for rørledningen (Kerteminde og Nyborg Kommune)

Projektet er omfattet af miljøvurderingsloven, hvorfor der har været gennemført en fuld VVM-proces med 1. og 2. offentlighedsfase. Linjeføringen er fastlagt inden for det projektområde, som er godkendt i miljøkonsekvensvurderingsrapporten. Endvidere er den fastlagt med respekt for landsplandirektivet, således linjeføringen er fastlagt minimum 200 m fra landsplandirektivets afgrænsning.

Energinets valg af linjeføring er fastlagt ud fra sikkerhedsmæssige, anlægstekniske, miljømæssige og samfundsøkonomiske forhold. I forbindelse med fastlæggelsen af linjeføringen er der også inddraget hensyn i forhold til kommunernes planlægning, landskabelige og ejendomsspecifikke forhold samt input fra den enkelte lodsejer efter besøg, herunder om der fx er meddelt en landzonetilladelse til byggeri.

Den ønskede linjeføring for rørledningen fremgår af vedlagte kortbilag.

Linjeføringen for Baltic Pipe er fra l/v station Ullerslev til st. 76.070 parallelført med den eksisterende gastransmissionsledning Lillebælt-Storebælt, hvor Baltic Pipe er beliggende mellem 10 m og 35 m syd for den eksisterende gastransmissionsledning.

Fra l/v station Ullerslev krydser linjeføringen kommunevejen Maegyden/Rønningevej, så fredskovsareal på matr.nr. 1n Rønninge By, Rønninge ikke berøres. Efter krydsning af kommunevejen Maegyden/Rønningevej forløber linjeføringen syd for den eksisterende gastransmissionsledning, henover kommende fredskovsareal og almindeligt landbrugsareal frem til st. 76.070 i skellet mellem matr.nre. 6a og 4a Skellerup By, Skellerup.

Tekniske bestemmelser

Rørledningen projekteres og udføres i henhold til bekendtgørelse om sikkerhedsbestemmelser for naturgasanlæg efter Lov om Arbejdsmiljø (nr. 414 af 8. juli 1988 med senere tilføjelser). Bekendtgørelsens regler

bygger ovenpå GPTC-guiden, som er en amerikansk standard: "Guide for Transmission and Distribution Piping Systems, GPTC, 1998". Som tillæg til denne GPTC-guide foreligger tillægsbestemmelser fra Arbejdstilsynet i form af en vejledning (F.0.1 fra juli 2001). Vejledningen refererer til en række standarder for materialer og udførelse.

Rørledningen

På strækningen mellem l/v station Ullerslev og frem til st. 76.070 anlægges rørledningen med en udvendig diameter på 900 mm (36"). Rørenes godstykkelse ligger mellem 12 og 17,5 mm.

Rørledningen anlægges som en stålledning med en coating udvendigt på 2.5 mm Polyethylen (PE).

I områder med særlig høj grundvandsstand eller blød bund, hvor der kan være risiko for opdrift på rørledningen, monteres betonklodser på rørledningen.

Rørledningens placering og etablering

GPTC-guiden fastsætter sammen med Arbejdstilsynets danske tillægsbestemmelser krav til linjeføringens "class-location" og "minimumsafstand".

"Class-location" fastlægges i en afstand på 200 meter på hver side af centerlinjen for rørledningen i enhver fortløbende længde på 1600 meter langs med rørledningen. Class-location zonen bestemmes ud fra befolknings- og bygningstæthed langs rørledningen samt på grundlag af kommuners udbygningsplaner (kommuneplaner, lokalplaner mv.) eller udstedte byggetilladelser.

Arealerne omkring rørledningen opdeles i klasser (class-locations) fra klasse 1 til klasse 4.

Jo flere bygninger beregnet til beboelse og erhverv, der findes indenfor 200 meter på hver side af rørledningen, des tykkere stålør skal anvendes. Tykkelsen af stålørerne kan således variere afhængig af behov. Variation af stålørret kan ses af nedenstående tabel.

Udover ovennævnte class-location stiller Arbejdstilsynet krav om overholdelse af en minimumsafstand til bygninger, som er beregnet til varigt ophold for mennesker. Minimumsafstanden beregnes på baggrund af det maksimale tryk i rørledningen, ledningens diameter og ståltykkelsen.

På strækningen Ullerslev - Nyborg er der følgende minimumsafstande til bebyggelse:

Rørdiameter	Design-tryk	Ståltykkelse af rør (mm)		Minimumsafstande til bebyggelse (m)					
		Tommer/mm	(bar)	Min (Kl. 1)*	Max (Kl. 4)	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3	Kl. 4**
36"/900	80			12,0	22,2	79	66	55	44

*Kl. refererer til rørklasse (class location)

**Klasse 4 rør anvendes kun efter særlig tilladelse fra arbejdstilsynet

Fra l/v station Ullerslev og frem til st. 76.070 anlægges rørledningen med en rørykkelse mellem 12 og 17,5 mm og i den fremtidige drift af rørledningen betragtes strækningen som Class-location 1.

Der er i lovgivningen krav om, at der som minimum skal være 1 meter jorddække over gasledningen. Generelt forventes rørledningen at blive anlagt i åben rørgrav med en jorddækning på omkring 1,3 m. Konkrete forhold kan betyde, at rørledningen etableres med større jorddække for f.eks. at udligne terrænforskelle eller for at kunne overholde afstandskrav til eksisterende ledninger i jorden, herunder hensynet til drændybde mv.

Generelt søges anvendt lige rør, der reguleres til landskabet med elastiske bøjninger. I enkelte tilfælde ved skarpe retningsændringer og lignende indsvejses et rørstykke, der enten er forbukket eller bukkes lokalt med bukkemaskine.

Rørledningen udstyres med et katodisk beskyttelses-anlæg (KB-anlæg), som vha. en lavspænding beskytter gasledningen mod korrosion, hvorfor der enkelte steder i markskel, vejsider m.v. bliver placeret mindre målerskabe.

Langs ledningen placeres markeringspæle, normalt 2 m forskudt fra ledningen. Markeringspælene placeres i markskel, vejkanter o. lign. med en afstand, så man generelt kan se fra den ene pæl til den anden.

Rørledningens krydsning af jernbaner, veje, vandløb og ledninger

Krydsninger af jernbane, veje, vandløb og andre ledninger sker efter nærmere forhandlinger med de respektive myndigheder/ejere.

Ved krydsning af større veje, hvor etablering i åben rørgrav giver særlige udfordringer, vælges i stedet at udføre krydsningen ved hjælp af gennempresning eller styrede underboringer. Krydsning af offentlige veje

sker efter nærmere forhandlinger med vejmyndigheden jf. Vejloven.

Ved krydsning af vandløb og lignende, hvor etablering i åben rørgrav giver særlige udfordringer, vælges i stedet at udføre krydsningen ved hjælp af styrede underboringer. Private og offentlige vandløb, afvandingssystemer mm. reguleres og/eller retableres i fornødent omfang. Regulering af vandløb gennemføres i samarbejde med vandløbsmyndigheden jf. Vandløbslovens og Naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

Drænledninger og andre former for afvandingssystemer vil blive retableret og reguleret i fornødent omfang. Energinets drænekspertes vil på baggrund af oplysninger om dræn og afvandingssystemer fra lodsejer og ud fra konkrete forhold som viser sig under anlægsarbejderne stå for valg af løsning for retableringen.

Katodisk beskyttelse af rørledningen mod elektriske spændinger

Til den katodiske beskyttelse af rørledningen, som er en stålledning, kan der blive behov for såkaldte anodebede med tilhørende teknikhuse. Et anodebed vil aflede spændinger til jord. Der kan være behov for anodebed, hvor rørledningen anlægges i nærhed af højspænding eller nær høje genstande hvor der er øget risiko for lynnedslag. Et anodebed består typisk af 8 stk. anoder placeret med en indbyrdes afstand på 3 m i en eller to rækker. Anoderne kan være et "spirorør" Ø300 mm af galvaniseret stål med en længde på omkring 1,6 m, hvori der er placeret en magnetit anode i koksfyld. Anoderne placeres i for borede huller, således der vil være ca. 2 m fra terræn til overkant af anode. Den endelige placering vil blive fastlagt inden ekspropriationsforretningen.

Fiberkabel langs gasledningen

I forbindelse med etableringen af gasledningen etableres der desuden et fiberkabel til brug for kommunikation- og overvågning af Energinets installationer. Fiberkablet etableres under overkant af gasrøret og med en afstand på højst 15-50 cm fra gasrøret.

Til fiberkablet etableres brønde i niveau med terræn til brug for overvågning og reparation. Den omtrentlige

placering af fiberbrøndene i forhold til rørledningen er vist med tilhørende bilag.

Erhvervelse af rettigheder

Til projektets gennemførelse er der behov for at pålægge servitutrettigheder til sikring af gastransmissionsanlægget med tilbehør samt ret til etablering af midlertidige rørlager- og oplagspladser samt skurby.

Hertil kommer behov for ret til midlertidige overkørsler fra offentlige veje i ledningstraceet og ret til benyttelse af private fællesveje og private veje som adgangsveje til anlægsarbejderne i forbindelse med anlæg af naturgasledningen.

Pålæg af servitutter til sikring af gastransmissionsanlægget

For at sikre gastransmissionsanlægget mod beskadigelse eller anden overlast pålægges servitut om gastransmissionsanlæg i en bredde på 20 m til hver side af rørledningens centerlinje. Servituten regulerer byggeri og andre faste anlæg, beplantning samt terrænregulering mv. Servituten sikrer desuden ledningsejers ret til at foretage eftersyn og vedligehold.

Ligeledes kan der blive behov for supplerende servitutbestemmelser til beskyttelse af installationsskabe, ledninger, katodisk beskyttelsesanlæg mm.

Anvendelse af arbejdsarealer

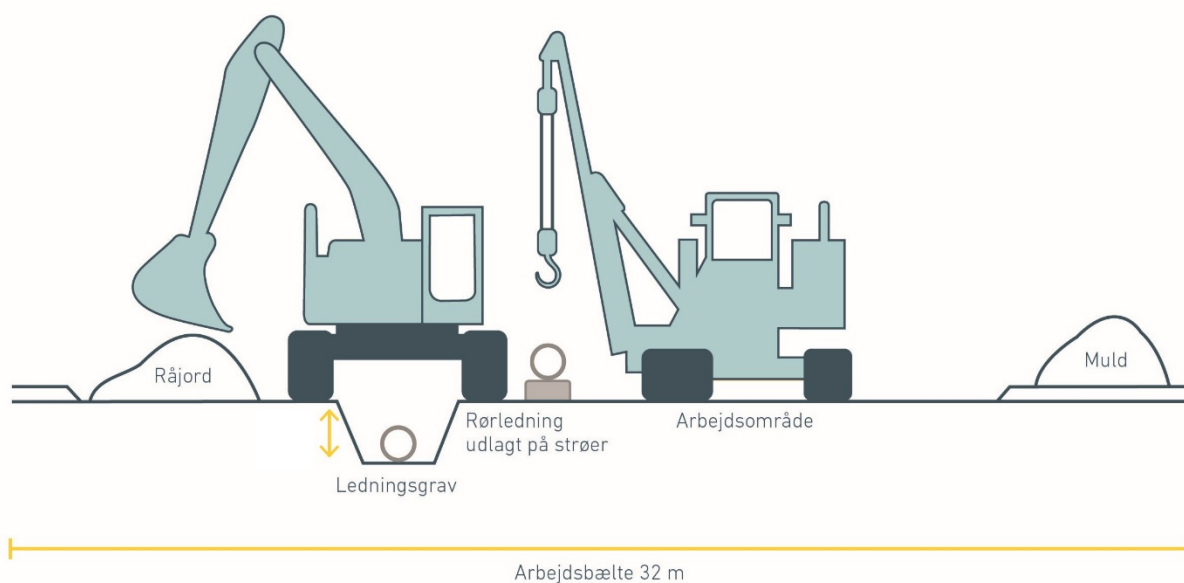
Til gennemførelse af anlægsarbejderne er der behov for ret til midlertidig brug af arealer langs med linjeføringen. Endvidere er der behov for ret til etablering af midlertidige rørlager- og oplagspladser samt skurby.

Den endelige placering og udformning fastlægges ved ekspropriationsforretningen.

De midlertidigt eksproprierede arealer, der er langs den nye rørledning, vil blive anvendt til arbejdsareal i form af muld- og råjordsdepot, køreveje og rørgrav og har normalt en bredde på ca. 32 m.

Mulden skræbes af og lægges til side inden anlægsarbejdets opstart. Gasledningen samles ovenpå jorden og hejses derefter samlet i sektioner ned i den gravede ledningsgrav.

Det samlede anlægsarbejde vil typisk vare op til 3 måneder på den enkelte ejendom.

Figur 2 viser det typiske arbejdsbælte på ca. 32 m

Gener og tab vil blive opgjort efter anlægsarbejdets afslutning ved indgåelse af aftale mellem lodsejer og Energinet.

Generelle spørgsmål til projektet og den specifikke ejendom

I løbet af Energinets gennemgang af projektet havde ejerens repræsentant lejlighed til at udtale sig og stille

opklarende spørgsmål. Brugere og andre havde mulighed for at sende spørgsmål til kommissionen inden besigtigelsesforretningen.

I forhold til de generelle spørgsmål henvises til den tidligere fremsendte forhandlingsprotokol af 19. og 20. maj 2020 (20. hæfte).

Ejerens advokat gav udtryk for, at hans klient er tilfreds med linjeføringen uden om fredskovsarealet på matr.nr. 1n Rønninge By, Rønninge, men at han generelt er modstander af projektet.

Kommissionens beslutninger

Efter drøftelse af det fremlagte projekt samt de fremsendte skriftlige indlæg fra henholdsvis advokat Søren Nørgaard Sørensen og advokat Hanne Mølbeck, besluttede kommissionen at godkende den for kommissionen forelagte ændring til projekt for Baltic Pipe på strækningen Ullerslev-Nyborg. Kommissionen anser projektet for lovligt, og finder, at den valgte linjeføring er sagligt begrundet, jf. også det anførte i forhandlingsprotokol af 19. og 20. maj 2020 (20. hæfte) vedrørende kommissionens projektprøvelse.

Ekspropriation

Kommissionen fortsatte herefter med ekspropriationsforretningen og foretog den rekvirerede ekspropriation vedrørende den i Fortegnelse nr. 8 under lb.nr. 1235 opførte ejendom.

Eventuelle erstatningskrav vedrørende forhold, der ikke behandles i forbindelse med ekspropriationerne, kan efterfølgende fremsættes overfor kommissarius i henhold til ekspropriationsproceslovens § 21.

Spørgsmål om ekspropriationens lovlighed skal indbringes for domstolene inden 6 måneder efter ekspropriationsbeslutningen, jf. ekspropriationsproceslovens § 26, stk. 1.

Følgende passerede:

Herefter afsluttedes forretningen og protokollen blev underskrevet.

Helle S. Andersen

Ole Christophersen   Gunner Lorentzen   Kaj Piilgaard Nielsen   Dorte Ellegaard

Torben Bonde Andersen   Ole Daugaard Buhl

/Kristian Pless

Udskriftens rigtighed bekræftes

Mette Bergmann Andersen